

جۆرىن (ئەوى دى) د كۆرتە چىرۆكا (پىلافا تەمۆى ل دويىف بنە ماين تىؤرا دەروونشيكارىيا (جاك لاكان)

گولستان بىل محمد حسن، پشكا زمانى كوردى، كولىزا زمانان، دھوك، ھە رىئا كوردستان، عىراق
بىلان احمد حسين، پشكا زمانى كوردى، كولىزا زمانان، دھوك، ھە رىئا كوردستان، عىراق

پوختە

(ئەوى دى)، مۆارەكە شوپىن نامادەيا خوە دگشت بياقن ژيانا مروفىدا چەسپاندېنە. ژەنە روائگى، وەك تەوەرەكى سەرەكى د مەيدانا دانو ستاندىن فەلسەفیدا، دەربازى فەكولېتىن زانستى (كۆمەلناس، سىياسى، دەرووناسى... ھتد) بوو. كۆرتە چىرۆكا (پىلافا تەمۆى) يا (عسمەت محەمەد بەدەل): نمونەكا ھە لېزارىيە بۆ دەستىنشانكرنا پىنگەھ و رۆلنى (ئەوى دى) د پىنگەھات تىكستى ئەدەبىدا. ئەفە زى ژ گۆشەنگا خاوندان رەخنا دەروونشيكارى ل سەر بنەماين تىؤرا دەروونشيكارىيا (جاك لاكان 1901_1981 Jacques Lacan) ى ھاتىيە ئەنجامدان. ئەف تىؤرە قوناغىن وەرارا دەروونىيا مروفى پىنگەھات (ئەز) و (خود) ى و پەيدا بوونا ھە فركىيا دناقبەرا ئەواندا دەميانەيا دوو جۆرىن (ئەوى دى) دا شەرقە دكەت. ئەو زى؛ (ئەوى دى) پچوويك (كۆچ ھەبووئىن راستەقىيە و بەرجەستە نىن، تەنە ب رىكا خەيالى باندۇرا خوە دگىزىت؛ چوئكى ل قوناغا ئاوينە د سىستەمى خەيالىدا ل سەر بنەماين كاملاننىيا وىنى رەنگەدەيا دناوينەيدا پەيدا دىت و بەشدارى ئاقابوونا (ئەز) دىت جۆرى دوو زى (ئەوى دى) مەزن، ئەوى دىسىستەمى ھىيايدا؛ تىگەھى ياسا و سىستەمىن رىكخستنا پەيوەندىن جفاكى دناغا خوە ھە لډگىت و باندۇرا ئەوان ل سەر نەستا خودى ب رىكا زمانى خويا دىن. ئەف چەندە ب نمونەفە ل كۆرتە چىرۆكا ھە لېزارى د ميانەيا ئاخفتنا-گوتارا بىژەيا (تەمۆ) ى وەك كەسايەتيا سەرەكى ھاتىيە شەرقەكرن.

پەشەن كىلى: جاك لاكان، ئەوى دى پچوويك، ئەوى دى مەزن، زمان و نەست، كۆرتە چىرۆكا (پىلافا تەمۆى).

1. پىشەكى

دەستىنشانكرنو شەرقەكرنا (جۆرىن ئەوى دى)، ل دويىف بنەماين تىؤرا دەروونشيكارىيا (لاكەن) دى تىكستى ئەدەبىي فەگىرانى _ كۆرتە چىرۆكا (پىلافا تەمۆى) ى وەك نمونە _ د ميانەيا گوتارا زاننىيا كەسايەتيا ب رىكا ھونەرىن (دىالوك و مەنەلوك) ى د ھە لويست و بويەرىن فەگىرايدا خويا دىت، بۆ مەبەستا گەھشتن و كۆربوون ب ئاستى ژىرىن ھەز و نىيىن كپكرىن خودى (تەمۆى).

1.1 نافر نىشانى فەكولېتى: جۆرىن (ئەوى دى) د كۆرتە چىرۆكا (پىلافا تەمۆى) ى ل دويىف بنەماين تىؤرا دەروونشيكارىيا (جاك لاكان) ى.

2.1 كرىكيا فەكولېتى: مۆارا (ئەوى دى) دىيافى رەخنەيا ئەدەبىدا، بکەقىتە ژىر تىشكىن فەكولېتىن زانستى دەروونشيكارىيا نوى، تاييەت تىؤرا رەخنا دەروونشيكارىيا (جاك لاكان) ى؛ ئەوا شىپاي ل سەر بنەماين كرىكيا زمانى، ئاراستەيا رەخنا دەروونشيكارى ژ بنگەھى شىسەرى فە گۆھىزىنە پىنگەھات تىكستى.

3.1 ئارمانجا فەكولېتى: تىكستى كۆرتە چىرۆكا ھە لېزارى ل دويىف بنەماين تىؤرا دەروونشيكارىيا (لاكەن) ى، خاوندەكا دەروونشيكارى بۆ بېيىتە كرن.

4.1 رىياز فەكولېتى: فەكولېن ل دويىف رىياز (وەسفى _ شىكارى) ل دويىف بنەماين تىؤرا دەروونشيكارىيا (جاك لاكان) ى ھاتىيە ئەنجامدان.

5.1 پەكەرى فەكولېتى: ژ دوو پشكان (تېؤرى _ پراكىكى) دگل ئەنجام و لىستا پەراويز و ژىدەران پىكەھىت. پشكا ئىكى، چوار تەوەرەن ب خوەفە دگىرت. تەوەرە ئىكى زاراف و تىگەھى (ئەوى دى) ژ روانگەيا تىؤرا دەروونشيكارىيا (جاك لاكان) ى. تەوەرە دوو: پىنگەھى (ئەوى دى) ل دويىف سىستەمىن پىنگەھات دەروونى د تىؤرا دەروونشيكارىيا (جاك لاكان) ىدا:

1. پىنگەھى (ئەوى دى) د سىستەمى خەيالى دقوناغا ئاوينە دا.

2. پىنگەھى (ئەوى دى) د سىستەمى ھىيايدا.

تەوەرە سىيى: جۆرىن ئەوى دى:

1. ئەوى دى پچوويك

2. ئەوى دى مەزن

تەوەرە چوارى: پىنگەھى (ئەوى دى) دناقبەرا زمان و نەستىدا.

پشكا دوو: جۆرىن (ئەوى دى) دكۆرتە چىرۆكا (پىلافا تەمۆى) ى يا عسمەت محەمەد بەدەل. ل دويىف بنەماين تىؤرا دەروونشيكارىيا (جاك لاكان) ى.

تەوەرە ئىكى: ئەوى دى پچوويك د كۆرتە چىرۆكا (پىلافا تەمۆى) ىدا.

تەمەرى دۈۋى: ئەۋى دىن مەزىن د كۈرتە چىرۇكا (پىلافا تەمۇ) ىدا..

هە زى گۈتتىپە ، تىكستى كۈرتە چىرۇكا (پىلافا تەمۇ) ى ب پىتتىن لاتىنى ھاتىپە شىسىن ، داكو فەكۈلېن ب ئىك رېئىس بېتتە ئىسساندن ، مە رېئىسا كۈرتە چىرۇكا هە لېزارقى بى دەستكارى وەكو خوە فەگۈھازىتپە سەر رېئىسا پىتتىن عەرەبى.

2. چوار چوۋى تېۋرى

1.2. پىشكا ئىككى: ئەۋى دى

1.1.2 تەمەرى ئىككى: زاراف و تىكەمى (ئەۋى دى) ژ روانگەما تېۋرا دەروونىشكارىيا (جاك لاكان ى):

تىكستى ئەدەبى ، چارچوۋفەكە بۇ شەۋفەكە زۆرىمى مۇاران ژ ئەۋان ژى، مۇارا (ئەۋى دى) دىنكەما وەرارا دەروونىيا مەۋفېدا ژ لائىن رول و گىرگىشە . دىيافى رەخنا دەروونىدا، (لاكان) ل ژىر كارىگەرىيا فەلسەفەن ھە ر ئىك ژ (سىمون دى بوفوار)* و دىيالىكتىكا (ھىگل) ى دەربارى (ئاغا و بەندە _ السىد والەب) و فەلەسوفىن (اكرىستانسىيالىزم- Existentialism) ى شىيا پىكەمى (ئەۋى دى) و ھە فەركنا ئەۋى دىگەل (خود) تىكەمە كى فرەۋاتا د تېۋرا رەخنەيدا ب ئازىنىت (مكارىك، ۱۳۸۳: ۱۱۳)؛ چۈنكى بەرى (لاكان) ى، ((فرۆيد) ى زارافى ئەۋى دى بكارنەئىناپە، بەلكول سەر (كەسى دى der Andere) the other person ((ناخفتىپە (Evans 1996:135). ئەۋى دى ب تىكەمى (تاك د ھە لوبىستىن خوەدا دىگەل دايك و باب ، خوشك و برا، ھە فال، ھە ر دكەفەتە ژىر باندۇرا كەسەكى يان چەند كەسەكىن دەستىشانكرى). (فرۆيد، 2006:22). ژ ئەفى پىكەمى، (لاكان) (زارافى (ئەۋى دى) ژ فەلەسوفى ئەلمانى (جورخ فىلەلم فرىدرىش ھىغل- 1831-1770) وەردگىرت و د زىخىرەما سىمىنارىن خوە بىن دناقەرا سالىن (1933-1939) ى دەستىپىكى ب تىكەمى سادەن خەلكىن دى ئامازە پىدكەت. ھە تا سالا (1955) ى ئەف تىكەمە د جورىن (ئەۋى دىن پچوۋىك) و (ئەۋى دىن مەزىن) فرەۋاتىيا خوە وەردگىرت (Evans,1996:135). ب گوتەكا دى؛ ئەگەر (ئەۋى دى) تىكەمى خوە ل دۈف بۇ چوۋىن (فرۆيد) ى . تەنبا چارچوۋى (كەسى دى/كەسىن دى) دا وەرگىرتىپ، (لاكان) سىنورى ئەف تىكەمى ژ چار چوۋى دياركرى، دىيافى تېۋرا دەروونىشكارىيا خوەدا د ميانەيا سىستەمىن پىكەما دەروونىدا، بەرفرەتەر دكەت و واتاپەكا مەجازى پىن دىبەخشىت . ئەفە ژى ل تەمەرىن دۈفدا روون دىت.

2.1.2 تەمەرى دۈۋى: پىكەمى (ئەۋى دى) ل دۈف سىستەمىن پىكەما دەروونى د تېۋرا دەروونىشكارىيا (جاك لاكان) ىدا:

تېپىزىن (لاكان) ى د پىكەما ئافاھىي دەروونى مەۋفېدا، ژ ئىكەم چەكەساتا (كىلىكا) ژ دايك بوۋى دەستىپىدكەن و ل دۈف قوناغىن پىشداچوۋنا كەشەبا زارۇك ب رىدكەن . د چارچوۋى سى سىستەماندا (سىستەمى خەيالى-imaginary, سىستەمى ھىيالى- system symbolic سىستەمى كەتۋارى- Real system) ھى خوە دگىر . (كلىگر، 114:1399) سىستەمىن. ئافىرى د فەكۈلېن رەخنەيا ئەدەبىدا، ل ژىر ئافى (تېۋرا سىستەمى سىيائى) (جونستىن، 9:2020) ھى خوە گىرتىنە ، وب زىخىرەكا سىمىنارىن ل سالا (1954) ى ل سەر كۈرتە چىرۇكا (نامەيا ھاتىپە دىزىن _ the purloined _ letter) يا ئىسەرى ئەمەرىكى (ئەدگار ئالان. و Edgser slsn pie) ى پراكتىزە كرىپە و ب ئەفى چەندى ئىكەم پىنگاغا خوەيا جودا ژ دەروونىشكارىن بەرى خوە دىيافى رەخنا ئەدەبىدا توماركرىپە (Homer,2005:45). (ئەۋى دى) وەك تىكەمە د چارچوۋى دوو جورىن جودا ل سىستەمىن (خەيالى) و (ھىيالى) بەرجەستە دىت و رولى خوە د وەرارا دەروونىيا مەۋفېدا ب ئەفى رەنگى ل خوارى دگىرپت:

1.2.1.2 پىكەمى (ئەۋى دى) د سىستەمى خەيالى د قوناغا ئاۋىتەدا:

سىستەمى خەيالى د تېۋرا دەروونىشكارىيا (لاكان) ىدا، ئىكەم قوناغا وەرارا دەروونىيا زارۇك ب خوەفە دگىرت. د ئەفى سىستەمىدا، قوناغا ئاۋىتە بىگەمى ئىككى دروستبوۋنا زىخىرەكا گوراكارىن بىرەتتە د پىكەما وەرارا دەروونىيا زارۇكىدا ، كو ب درىزاھىيا پىشاۋىيا ژىن ئەۋى د قوناغىن جودا بىن وەرارىدا، شوپىۋارىن كارتىكرنا خوە د رەفتارو كرىاراندە بەرجەستە دكەت. مۇارا گىرگ د قوناغا ئافىرىدا _ قوناغا ئاۋىتە _ كو د ئافىرەرا ژىن ((شەش ھە يىش ھە تا ھە ژدە ھە يىش)) (Evans,1996:118) دايە، ئەۋە كو(ئىكەم پىنگاغا مەزنا زارۇكىيە ژلاىن ب ئاگەھبوۋنا ئەۋى كو ھە بوۋەكا جودا ژ ئەۋىن دى ھە يە) (موللى، 157:1398)؛ چۈنكى بەرى ئەفى ژى. واتە ((ژدايك بوۋى ھە تا شەش ھە يىش)) (عبدالحمىد، 119:2012)، زارۇك ((ب پەيۋەندىيەكا ھە ف ژىنگەمى (تەكافىلە) دگەل جەستەن دايكى دژىت پەيۋەندىيەكە چ سىنور و بەرەستىن سەخت دناقەرا ئەۋاندا نىنە)) (اىغلون ، 263:2006). ب گوتەكا دى؛

زارۇك ھە بوونا خوھ ب بەشەك ژ جەستەي دايكنى دزانيت . بەلى دگەل دەستپىكرنا قوناغا ئاوينە، ئەف ھە ستى ئىكبونا جەستەي ب دوماهيك دەيت ؛ چونكى ل دويف شرفەكرنا (لاكان) ى، (زارۇك بۇ ئىكەم جار دىت دەستپىشانا وئەيىن خوھ د ئاوينەيدا بكتە و جەستەي خوھ د فورمى يەكەيەكا ئىكگرتيدا بىنيت) (موللى، 152:1398)، كۇ پىشتەر (ئەندامىن جەستەي خوھ و راسپاردىن وى ب فورمەكى نا ھە ماھەنگ و ژىكەقەتياى و پەرت و بەلاف دزانى) (موللى، 151:1398) باندۇرا ئەفنى دركىپكرنا زارۇكى ژ ھە بوونا خوھ ھە ى، ل ئىكەم ديتنا زارۇكى د ئاوينەيدا خويا دىت . ئەوژى ژ روانگەيا بوچوونىن (لاكان) ى ((زارۇك بەرى فېرى زمانى بىت، خوھ د ئاوينەيدا دىبىت و شەيدانى وئەيىن خوھ دىت؛ بىن كۇ بزانىت ئەوا ئەو دىبىت، تەنھا وئەيىن وئەيىن ئەو ب خوھە)) (اسحاقيان، 32:1381). ئەفجا ((فېردىت د فورمەكى خوھ راگردا ھە ست ب خوھ بكتە؛ لى ئەو ئەفنى چەندى ب ھارىكارىيا وئەيىنەكى ئەنجامدەت، كۇ نە تەنھا وەكەفنى وى نىنە، بەلكول ھە مەرى وى بىن جياواز و بىنەيى)) (مكارىك، 114:1383). سەرەراي ئەفنى چەندى ژى ((ب ئاوايەكى خەيالى فورمەكى ددەتە خوھ و ب بىژەيا (ئەز) ناسنامى ب خوھ د ئاگەھىيا خوھ د بەخشىت)) (اسحاقيان، 32:1381).

ب دەرىنەكا روونتر؛ زارۇك ل سەر بىنەمايى دىتنامىن كاملانىيا وئەيىن، تەخمىنە ئەزاتيا خوھ دكتە، و ل دويف ئەفنى وئەيىن، بىناتى وى دادمەزىنيت. د ھە مان دەمدا ئەو وئەيىن بوويە دەركەھەك بۇ قەدەتتا خوھ، بەروفاژى خودى وئەيىن راستەقەيە، ئەوئى ھىشتا سەرەخويا خوھ ژ چاقدىرىيا دايكنى وەرەگرقتى. ب ئاوايەكى كۇ نەشەت كۆتەرۇلا ئەندامىن جەستەي خوھ بكتە، نەژى پىداوېستىن وى جىبەجىبەكتە ؛ لەورا ئەو وئەيىن بۇ ئەوئى بىن جياواز و بىنەيى، بەلى ب مەرەما زالوون ل سەر لاوازييا شىبانىن خوھ و دەستقە ئىنانا ئىكپارچەيا جەستەي خوھ. ((خوھ دگەل وئەيىن وەكەف دكتە، داکو بىتە كاكلا دەستپىكيا ئەزا ئاخشەكرى)) (حب الله، 124:2004) ئەفە ژ لايەكى، ژلايەكى دىتر ژى (گرنگىيا ئەفنى وەكەفبوونا دگەل وئەيىن، مەرچى گەھشتا زارۇكىيە بۇ ئەوئى قوناغا ھە ست ب ھە بوونا خوھ وەك كىانەكى سەرەخو بكتە) (Homer, 2005:26). ئەفنى پىنگەھى ((ئەز يەكسانى ب ئەوئى وئەيىن ئەم خوھ دناقدا دىناسىن، دگەل ئەزەكى دىترى بىنەيى كۇ ب ھارىكارىيا وى خوھ ب رىكا ئەوئى دى دىناسىن)) (نظري، 216:1397). ئەفە ژى قەدەگەپتە ئەوئى چەندى، ((وئەيىن مە كۇ يەكسانە ب مە بخوھ ب دىتنامى ئەوئى دى بىن كارىگەرە ب ئەفنى چەندى ئەوئى دى دىتە دايىنەكرى مە. ئەم ژى ب ئەوئى دىتە ھەيىنە گرېدان بۇ دايىنەكرنا ھە بوونا خوھ و ھە ر وەسا دوژمنەكى دلرەقى وئەيىن)) (Homer, 2005:26). واتە ھە بوونا مە ب ھە بوونا (ئەوئى دى) قە گرېدايە، (ئەوئى دى) يە ھە بوونا مە دىپەرژىنيت؛ بەلى ھە قەزىيا ئەوئى ھىز و كاملانىيا وئەيىن مە دىتخە دۆخى ھە فرى و دوژمنكارىيدا. ئەف چەندە ژى د بەردەوامىيا پىتقاروئا ژى مەرۇفدا دىبىت، چونكى (باندۇرا وئەيىن بىناروئى دەركى، دگەل وئەيىن نەفەكىن ئوقومبوى د ئازاوەباند بەردەوام دىبىت و ل ھە مى ئەوان نمونىن خود ھەز دكتە بگەھىت بكاردنىت) (حب الله، 164:2004). ژ ئەفنى پىنگەھى قوناغا ئاوينە ب باوەرا (لاكان) ى ((پىنگەگا ئىكەيە مەرۇف خودى خوھ دىمانەيا ئەوئى دىدا دىناسىت . ب ئەفنى چەندى ئەوئى دى؛ ئەو وئەيىنە ئەوئى ھە بوونا مەرۇفى خويا دكتە)) (الحمدانى، 113:201). ل دويف شۇپىن دياركرى. ، خويا دىت ؛ ئەز بىناتى خوھ ل سەر بىنەمايى پىرۇسا ھاوتابوونى دگەل وئەيىنەكى ژ دەرەقى ھە بوونا خوھ يا راستەقەيە ب وەم و خەيالا دادمەزىنيت ئەو وئەيىنە كۇ ھە ر ئە و بخوھە خوھ د پىنگەھى (ئەوئى دى) دا بو ئەوئى خوھ ددەتە نىاسىن ، ئەفجا (ئەوئى دى) ژدايك دىت و د رىزەوئى وەرارا دەروونىيا زارۇكىدا ب رىدكەفەيت . و ژ ئەگەرئى ھىزا ئەوئى خەيالا بەشدارى ئافابوونا ئەوئى دكتە ، باندۇرا خوھ ب ئامادەيەكا بەردەوام پتر ژ ھە ر تىشتەكى دىتر د ژيانا مەرۇفدا بچە دەئىت.

2.2.1.2 پىنگەھى (ئەوئى دى) د سىستەمى ھىيائىدا:

سىستەمى ھىيائى، قوناغەكە ژ قوناغىن وەرارا دەروونىيا مەرۇف د تىورا دەروونىشكارىيا (لاکان) ىدا. ئەف قوناغە ژ دركىپكرنا زارۇكى ب جەستە و ھە بوونا خوھ يا جودا و سەرەخو ژ دايكىن ل سەر بىنەمايى زانينا (ئەوئى دى) ل دوماهىيا قوناغا ئاوينە دەستپىدكەت. و ب ئەفنى چەندى دەربازى قوناغەكا دىتر دىت و (ناسنامەيا پىنگەھتا خوھ د ميانەيا مېكانىزمىن تايەت ب نەست ، ھەز و زمانى د پىتقاروئا تەمەنىدا پىنگەھىت) (عبدالحمىد، 123:2012). بۇ ئەفنى مەرەمى ژى (ئەز نمونەيى و خودى خوھ ب خوھەژى ، خودى كەتوئارى جودا دىت . پىخەمەت قەدەتتا جەھكى د سىستەمى ھىيائى تايەت ب جفاكەھ) (عبدالحمىد، 126:2012). بىن گومان ، قەدەتتا ئەفنى جەھى ژى د سىستەمى ھىيائىدا ب فېربوونا زمانىيە وەك ئالافەكى پىنگەھشتەن و دروستبوونا پەيوەندىيان. ژ ئەفنى پىنگەھى ، سەبارەت سىستەمى ھىيائى (لاكان) دىت: ((ئەو سىستەمەيەكە مەرۇف دەباتە ناو جىئەنەو، وا دەكات تىنگات و بتوانىت تەغىر لە خوېكات)) (عەلى، 110:2020). د ئەنجامدا، زارۇك((خەيالا خودسالارى و ناسنامەيا قوناغا ئاوينە تىكدشكىنىت)) (مكارىك، 282:1383) و ((ژ نەركسىيەقى دەيتە قەگەھاستن بۇ قوناغا خوھ گرېدان ب بابەتان)) (عبدالحمىد، 2021:124) ب گوتەكا دى ؛ زارۇك ژ چارچوئى ئەوئى پەيوەندىيا دووانەيا سىستەمى خەيالى، ئەوا سنورى وئەيىن تەنھا دناقەرا ئەوئى و دايكىدا بەرەف جىئەنەكا بەرەفەترا پەيوەندىين جفاكى ئاراستە دىت و خوھ نىاسىنا ئەوئى د ئەفنى قوناغىدا ، يەكسانە ب ئاشنابوونا

جېئانا ھىيائىن زمانى . زمانى ژى ((تاييەتمەندىيەك ناسنامە بەخش ھە يە ئەوى دەلفى ب مړوځى دېخشيت خو ۋەك خودەك بسەلمىنيت)) (حاجى زاده، 5:1397) ھە ر ۋەك (لاكان) ئەفنى چەندى دوويات دكەت، ((خود دميانهيا بكارئينا تاييەتا خوھيا زمانيدا دەست ب ئافاكرن و پيكنيئانا خوھ دكەت)) (عبدالحميد، 117:2012).

ل دويف ريرەوى دياركرى خويا ديت سيستمى ھىيائى دگەل پەيدا بوونا (ئەوى دى) د ژيانا زارۇكىدا دەستپىدكەت و زارۇك ژ جېئانا ۋەھم و خەيالان دەر بازى جېئانا مژاوييا ھىيائىن زمانى ديت. زیدەبارئ ئەفنى چەندى و ژ روانگەيا بۆچوونىن (لاكان) ى ((دەرکەوتنى ئەوى دى بە خۆى و سيستمەمە رەمزىيەكەپەوہ بە خۆى زنجیرە ئاماژەکانیپەوہ دەپتە زمەینەى خو ئقاندنى نەست ، نەست بریتە لە جینگای ئاماژەکان)) (عەلى ، 103:2020) ئەفە ب ئەوى رامانیپە ، ھە بوونا ئەوى دى ، ھە بوونا نەستپە. ھە ر ۋەك (لاكان) دپژیت: ((زمان نا ئاگای دروست دەكەت نەك بە پیچەوانەوہ)) (حمەمە ، 273:2002) .واتە زمان د تیؤرا دەرۋونشیکارییا (لاكان) یدا بەرى پەیدا بوونا نەستی دكەفیت.

ھە ژى گو تنیپە ، دەر باز بوونا زارۇكى ژ سيستمەمى خەيالى بۆ ھىيائى ((ھەفەدەمە دگەل ھاتنا بابى و تیکشکاندنا ئەوى بىئاقى دووانەپىن دناقبەر زارۇكى و دایکیدا و درستکرنا بىئاقى پەپەوہندىيەك سىيائى (سى گوشەيا ئودی، زارۇك/دايك/باب) و دگەل خودەا یاسا و قەدەغەکرپىن جفاكى دئىنيت)) (کریزویل، 391:1993). ب ئەفنى چەندى، (ئافى بابى) ؛ ئەوى (لاكان) ب ((ھىيائى فەرمان و یاساکانى کومەلە)) (عەلى ، 110:2020) ددەتە نیاسین ، ئافەكى ھىيائى ئەفنى قوناغا وەرارا دەرۋونیا زارۋیکە کو، ((دگەل رېگېرپىن (باب) ى زارۇك ئیکسەر بۆ جېئانا ھىيا و جیوازىیان دەپتە پالدان ، (مى/نیر/باب/کور، ئامادە و نەمادە..ھتد) (سلدن، 132:1998) و ب ئەفنى دلەلەتا خوھ یا ئافىرى، (ئەزا ئاخشتەکرى پىکدئىنيت و پەپەوہندپىن خودى دگەل خودىن دپتر ریکدئىخيت و ب ئەفنى چەندى، دپتە ھە لگرى ناسنامەكە ھىيائى) (عبدالله، 48:2004). واتە خود ژ لایەكى دكەفیتە ژیر دەستەلەتا یاساين فیروونا زمانى، ژ لایەكى دپتر ژى دەستەلەتا ئەوان یاساين پەپەوہندپىن جفاكى ریکدئىخ. ئەفجا ھە ر ۋەك (لاكان) دپاردکەت ، ((ئەوى دى دەست ب ئافاكرنا خوھ د خودپن کەساندا، دەپانەيا زمان و بنەماو یاسايندا دكەت)) (لمدانى، 112:2014). واتە، زمان و یاساين جفاكى بۆ خودى تیکگەھى (ئەوى دى) وەردگرن و رۆلى خودە د چارچوۋەکرنا ئەویدا دگېرن . ل دويف ئەفنى شوۋپى، (ھە ر فورمەكى دەرپرپى دسیستمەمى ھىيائیدا ، بۆ خودى دپتە ئەوى دى ؛ چونكى ژ دەرۋەى خودیپە و دخزمەتا ئەوى دى دایە)) (احمد زاده، 11:1385) . د ئەفنى بواریدا (لاكان) گوتنا (ئارسەر رامبۆ) ى دوويات دكەت کو دپژیت: ((من ئەویترم)) (ئیستوب، 182:2019).

دووياتکرنا ئەفنى گوتنى ژلاپن (لاكان) ى ، ستراتیژیتەتا خوھ د پەيڤا ((من)) دا بەرجەستە دكەت. ئەوژى ، (من دگوتاریدا ب ھېچ ئاوايەكى ئامازى ب تشتەكى جىگر دزمانیدا ناکەت. ھژمارەکا زۆر ژ دپاردپن جودا دشپن جھى (من) بگرن: خود، ئەز، نەست)) (Homer, 2005:45). واتە من/ ئەز جھناۋەكە دکرپارا گوتنیدا ، يان نوپنەراتيا باندؤرا ھىزا ئەوى ۋەھم و خەيالپن ئەزا نمونەپى دكەت، يان ئەوان ھەزپن دنەستیدا ھاتپنە کپکرن ، يان ژى راستيا خودى ئەفجا ب زانپنا ئەفان مژاران ، بنگەھى جھناۋى من / ئەز دگوتاریدا ل سيستمەمى ھىيائى (لاكان) ى دەپتە دەستپشانکرن. ل دويف ئەفنى شوۋپى. د سيستمەمى ھىيائیدا ؛ ((ئەوى دى جھەكە؛ ئەوى ئەز تپیدا گوھدارپيا کەسەكى دكەم کو دناخشت ، ل وپرى دەپتە ھە بوونى)) (اسون، 109:1399) .

ب ئەفنى رەنگى خويا ديت ، (ئەوى دى) ل دويف پىنکھاتا وەرارا دەرۋونیا تيورا (لاكان) ى ، ب دەر باز بوون ژ سيستمەمەكى بۆ ئىكى دپتر، ژ ئەوى فورمى پىنکھاتا خوھ ل سەر ئافاكرى کو وپنى (ئەز) ى بووپە، دەپتە فەگوھاستن بۆ چارچوۋەكى دپتر کو زمان و یاساين جفاکپنە؛ بەلى ، د ھە ردوو سيستمەماندا رۆلەكى بنگەھپن د چارچوۋەکرنا پەپەوہندپىن (ئەز ى) و (خود) یدا دگېرپت.

3.1.2 تەوهرى سىيىن: جۆرپن ئەوى دى:

(ئەوى دى) يان (ئەوى دى بوون-Otherness, تەوهرەكى سەرەکیە د ھزرىن (لاكان) یدا؛ چونكى خود ب مفا وەرگرتن ژ پەپەوہندپيا خوھ دگەل ئەوى دى، ھە بوونا خوھ ب دەستشە دئىنيت) (بېلى، 85:1398) ئەف پەپەوہندپە ژى، ھە ر ۋەك دپاربووى، وپستگەھا وى ژ قوناغا ئاوپنە دەستپىدكەت و درپرەوى سيستمەمى ھىيائى پىنکھاتا دەرۋونیا مړوۋیدا ب رپدکەفیت . ل دويف ئەفنى شوۋپى، (لاكان) دوو جۆرپن (ئەوى دى) ((ب ریکا گھتوگوي)) (در، 126:2014) ل دويف پىنکگەھى پەیدا بوون و باندؤرا ئەوان ل سەر وەرارا دەرۋونیا مړوۋى دەستپشانکەت. و جوداھپن دناقبەر ئەواندا خويا دكەت. ئەوژى)) ئەوى دپن پچوويك، کو پپتا پچوويكا a ژ پەيڤا فرەنسى (autre) نافدکەت و ئەوى دپن مەزن ب پپتا A يا پەيڤا فرەنسى Autre جودا دكەت (لواين، 40:1397) زیدەبارى ئەفان جوداھى و روونکرپن ل خوارى:

1.3.1.2 ئەوئ دىن پچوويك- The little other

ئەف جۇرى (ئەوئ دى)، (لاكان) ب (هتايى petit a نامازى پىن دكەت، ب رامانا (ئەوئ دىن پچوويك) و ددانىتە ژىر چارچوئى وئەنى؛ پارچەك ژ دەروونى كۆ ھە ست ب فانتازىن سەنتەر ئاوايىن خودى زاروئى ژ جىھانى ب خوە ڤەدگرىت) (بىلى، 160:1398). پەيدا بونا ئەوئ ڤەدگەر پەتەڤە (قوناغا ئىككىيا زاروئى، و ل سەر بنگەھى ھە فرىكىي جەئى خوە د بىئايى خودىدا دكەت) (در، 124:2014). ئەف قوناغا ژى، ((قوناغا ئاوايىنە، ئەوئ ئىكەم جار بۇ خودى ديار دىت، ئەوئ جەئى وى دگرىت و ئەوئ لاددەت ئەوئ دىيە)) (در، 124:2014). واتە ئەف (ئەوئ دى) يە ل سەر بنگەھى ھىزا كاملانىيا وئى رەنگەدائى، پىنگەھى خوە د پىنگەھاتا دەروونىيا زاروئىدا دادمەزىنىت.

ب ئەف رەنگى، ئەوئ دىن پچوويك ((وئەكە ژ دايكبوونى خەيالىيە) (اسون، 66:1399) ھە ر وەسا ((ئەوئىكە ئىمە بۇ مان ناگىرىت و پىنگەھىن، لەبەر ئەو پەيوەندىيەكەمان لەگەلدا پەيوەندىيەكە خەيالىيە)) (عەلى، 107:2020) ئەو خەيالا ئەوئ ب ھىز و خوراگرىن دىخاينىت و ھە ر ل سەر ئەف پىنگەھى ئەزاتىيا خوە ژى ئاڤا دكەت. ھە ر وەك (لاكان) دىئىت: ((ئەز ھە ر ئەوئ دىيە؛ تەخمىنەن ناخوۋە، ئانكۆ ئەو ھە بونا دەروونىيە كۆ دىئىت ئەز)) (كلىگر، 121:1399)

ل دويڤ ئەف شۇپى، ئەوئ دىن پچوويك دىيە ((دامەزىنەرى ئىككى بۇ ھە فرىكىا خودى؛ چوئى ژ دەرگەھى ھە فرىكىي را دىيە د پەيوەندىيا جفاكىدا)) (در، 124:2014). ئەف چەندە ژى، ئەوئ دىن پچوويك ب گىرانا رولەكى پارادوكسى نىشانىدەت؛ چوئى ھە ر وەك خويا بووى، ژ لايەكى دىيە مەرج و پىدڤىياتىيا ھە بوون و خوە نىاسىنا مەرفى؛ بەلى ژ لايەكى دىتر، ھە ر ئەو دەرگىرنا نەتەمامىيى ب زاروئى د بەخشىت و ھە فرىكىي دناڤەرا ئەوئ ناسنامەيا خەيالىيا مەرفى (ئەز) و پىنگەھاتا راستەقىنە يا مەرفى (خود) دا پەيدا دكەت. زىدەبارى ئەف چەندى ژى خويا بوو، ئەوئ دىن پچوويك سىياپەكى خەيالى ھە يە و ئەفە ژى پىنگەھى ئەوئ دى سىستەمى خەيالىدا دەستىشانىدەت؛ لەورا ژى (وەك پەرسەكا دەروونى باندۇرا ئەوئ بەردەوام دگەل مەرفىدا دىمىنىت و دىيە د پىنگەھاتا (ئەز) دا) (در، 124:2014).

2.3.1.2 ئەوئ دىن مەزن- The big other

تىگەھى ئەوئ دىن مەزن ل تىورا دەروونىيەكارىيا (لاكان) ((ئەوئەرى سىستەمى ھىيايە و جەئى گشت ھەزەنە و دەستىشانىكەرا خودى ئاخىتىنەرىيە)) (رايت، 62:1394). ئەفە ب ئەوئ رامانىيە، خود دكەڤتە دىستەمەكى دىتردا، ئەوئ گوتن، ياساينى وى دىنە ئالافەك بۇ ناساندان ئەوئ. ئەف ياسايە ژى د تىگەھى واژەيا ئەوئ دىن مەزن كۆمەدەن. ئاشكرايە، ئىكەم ئەوئ دى بوون بۇ زاروئى دايە. و پىنگەھى ئەوئ دىن مەزن وەدگرىت؛ چوئى بۇ زاروئى ئىكەم پەناگەھا ھە مى داخوازىن وىيە؛ بەلى دگەل دەستىپىكرنا (قوناغا ئودىي)، ئەو ھە ڤەدەمى سىستەمى ھىيايى، (باب) ئەف جەئى وەدگرىت و ب ئىكەم دامەزىنەرى ياسا رىكخستنا ھەزى دىستەمى جفاكىدا دىيە زانن (در، 126:2013).

دەرباز بونا تىگەھى ئەوئ دىن مەزن ژ چارچوئى رۇئى دايكى بۇ رۇئى بابى ب ئاوايەكى روون ل ھە رسى تىگەھىن (پىداوېستى- الحاجە-Need) و (داخوازى- الطلب-Demand) و (ھەز-الرغبة-Desire) دا خويا دىت ئەوئ پىداوېستى وەك تىگەھ مەبەست ژى ((غە رىزىن بايولۇزىنە ھە وەسە (شەھەتەكە) ل دويڤ پىداوېستىيا بونەورەن زىندى ديارەن (Evans, 1996:37). ئاشكرايە پىداوېستىن زاروئى ژنوى ژدايك بوونى تىربوون و ئارامىيە. ژ ئەف پىنگەھى ((پىداوېستى دكەڤتە دىستەمى كەتوارىدا) الوجود فى ذاتە-ھە بوون د خودى خوەدا)) (عسكىر، 135:2001). ب گوتنەكادى؛ زاروئى د جىھانا تاييەتا خوەدایە ھىشتاچ پەيوەندى دگەل ژ دەرڤەى وى ئاڤا نەبوونە ئەف پەيوەندىيە ھىندى ھىندى ب رىكا داخوازىن پەيدا دىن ئەوئى (ڤىرى و گريانا زاروئىكە داخوازا جىيە جىكرنا پىداوېستىن خوەدەكەت، داخوازىيەكە ئاراستەى ئەوئ دىيە) (عسكىر، 136:2001). واتە لڤىرە (ئەوئ دى) پەيدا دىت ھە ر وەك (لاكان) دىئىت: ((داوا ئەوئەر دىستەدەكەت، ئەوئ وەك خاوەنى پىشەختەى ئىتيازى تىربوونى پىوېستىيەكان)) (ئىستوپ، 255:2019). ئەفجا يا ئاشكرايە لڤىرە ئەف ئەوئ دى مەزن دايە، چوئى ئىكەم كەسە ئەفان داخوازىيان جىيەجىدەكەت.

ل دويڤ ئەف شۇپى، (ئامادەيا ئەوئ دى گرنگىيەكا زىدەتر ژ ھىندى ب خوەڤە دگرىت كۆ تەنھا جىيەجىكەرى پىداوېستىيانە، بەلكو ئەف ئامادەيە ئىدى نوئەراتىيا ڤىانا ئەوئ دى دكەت. بەلى ئەو نەشىت ئەوئ ڤىانا رىئەدائى پىشكىشى وى بکەت، ئەفجا ئەف لايەنى داخوازىن دىمىنىت ل ژفانى جىيەجىكرنى، دەرئەنجامدا ھەز پەيدا دىت) (Evans, 1996:37-38).

ئەفە ب ئەمۇئ رامانىيە، (داخووزى) ل سىستەمى خەيلى د قوناغا بەرى ئودىيدا ھىدى ھىدى دەربازى (قوناغا ئودىي)*** ژ سىستەمى ھىيائى دىت : ئەوا باب دىتە ئەگەرى تىكشكاندا پەيوەندىيا ويا دووانەي دگەل دايكىدا و تىكشكاندا ھە ولن وى كۆ بىتە باھەتى ھەزا دايكى ، ئەوا دايك بۇ رەخى باي راکىشاي . ئەفجا زارۇك دزانىت ؛ كاملانى و ھىز ل دەف ئەمۇ ھە يە؛ لەورا ب نەچارى خوە رادەستى ياساين باي دكەت (حب الله، 136:2004). ب ئەففى چەندى ،رىك ل پەيدا بوونا ھەزى قەدىت ھە ر وەك (لاكان) دياردكەت، ((ھەز بەرھە مئ ھە لومەشيانا پىداوېستىيە د داخووزىدا)) (كالوياف، 52:1398). ب ئەففى رەنگى بۇ مە فەگوھاستنا پىگەھى ئەمۇ دىي مەزىن رول دايكى بۇ باي خويا دىت. و ل دويف ئەففى شۆي، ئەمۇ دىي مەزىن ژ روانگەيا بۇ چوونىن (لاكان) ى ((نوبەرى دەسلەتە جۇرا و جورەكانە، لە دەسلەتە باوكەو تا دەسلەتە ئايدولوزى و دىنى و دەولەتتەكان)) (عەلى، 110:2020) ب گوتەكا دى ئەمۇ دىي مەزىن ژ ئەمۇ پىگەھى خوەي دكەفیتە د سىستەمى ھىيائىدا، زمان و ياساين رىكخستنا پەيوەندىي جفاكى ب خوەفە دگرىت زىدەبارى نەستا خودى؛ چونكى دتۇرا دەروونشيكارىيا(لاكان) پىدا زمان فورمى دياربوونا نەستىيە.

4.1.2 تەمۇرى چواری: پىگەھى (ئەمۇ دى) دنافەرا (زمان) و (نەست)پىدا:

گوتنا (لاكان) ى ((بىيائى نەستى وەكى بىيائى زمانىيە)) (ستروك، 171:1996). د بىيافى تىۇرا رەخنا دەروونشيكارىيا ،دىارترىن دەستەواژەي ژ لايەكى دىتە ناسنامەيا ناساندنا(لاكان) ى، ئەوا ب ئاوايەكى ديار ل ژىر باندۇرا بىيافى زماشاني ھاتىيە دارژىن و ژلايەكى دىتر، ((دەرازيكا چوونە ژوورا تىۇرا دەروونشيكارىيا بونىادگەرىيە)) (مكارىك، 146:1383). ب ئەففى چەندى ژى، سەمتا رەخنا دەروونى ژ شىسەرى بەرھە جىھانا زمان و پىكەھاتا تىكستىفە ئاراستەبوو. دئەففى بواریدا، (زىدەبارى رول ديارى (دى سوسىر) ى ل سەر ئاراستەيا ھەزرىن (لاكان) ى سەبارەت دووبارە خواندنا تىۇرا دەروونشيكارىيا (فروید) ى، مفا وەرگرتن و باندۇرا بۇ چوونىن ھە ر دوو زانايىن رىزمانىيىن فرەنسى (جاك دامورىت-Jacques Damourett) و (ادوار بىشون-Edouard Pichon) وەك زماشان و شروفاكارىن دەروونى، پتر دنافەرۇكا گوتنا نافرېا (لاكان) پىدا رەنگەفە دەند. تاييەت ژى گوتىن ھە ردوويان ((ئاخفتن ئاويەكە روونە بۇ كورائىيا نەستى و بەشەكى زۆرى بىيائىن رىزمانىيىن زمانى ، دناف نەستىدا دشومبووینە)) (ارىفە 8-9: 2011).

ل دويف ئەففى شۆي، (لاكان) ى ب خواندەكە زماشاني دەست ب فەكولېن و شروفاكارىيا پەيوەندىيا (زمان) و (نەست) ى كرى. ب ئەففى چەندى، زمان بوو تەمۇرەكى گرىگ و بىيائى كارى دەروونشيكارىيا ئەمۇ ئەف گرىگىيە گەھشەتە ئاستەكى كۆ دىيۇت ((نەست زمانە)) (فىنك 37:1397) واتە زمان مەرج و بىيائى ئافابوونا نەستىيە، و فۆرمەكە نەست دەمىيانەيا پىكەھاتىن وىدا بەرجەستە دىت. ھە ر وەك (لاكان) دىيۇت؛ "نەست ئاستەكى پىكەھاتا بىردانكىيە، ژ ھەزمارەكا دەستىشانكرىيا توخىن زمانى ،واتە (نیشانكار-دال) ان پىكەھاتىيە)) (كدیور، 140:1396). ب گوتەكا دى، نەست ئەو دەرىيىن زمانىيە ئەوین د ميانەيا دالاندا خويا دىن . و ((ژىلى ئەوان گوتارىن زمانىيىن تاك ل دەستىيىكى ژ خىزافى وەرگرىت و پاشان ژ جفاكى چ تىشتەكى دىتر نىنە)) (لەمدانى، 11:2014) واتە، زمان كلىلا دەركەھى نەستىيە ؛ چونكى باندۇرا ھە ر ھە ست و ھەزەكا كىكرى ژ بازەيا بچوويكا خىزافى ھە تا پەيوەندىي بەرھە ھىن جفاكى خوە د دەرىيىن زمانىدا رىكدىيىخ. ژ ئەففى پىگەھى (لاكان) دىيۇت؛ ((نەست گوتارا ئەمۇ دىيە)) (Lacan, 2002:436) واتە گشت ياساين زمانى و ياساين رىكخستنا پەيوەندىي جفاكى ، ئەوین بەشدارى پىكەھاتا نەستى دىن. دتۇرا دەروونشيكارىيا(لاكان) پىدا ھە مى ل ژىر تىگەھى واژەيا (ئەمۇ دىي مەزىن) دا كۆمەشەدىن.

3. چوار چوونى پراكىكى

1.3 ېشكا دووى: جورىن (ئەمۇ دى) د كۆرتە چىرۇكا (پىلافا تەمۇ) ى ل دويف بىنەمايىن تىۇرا دەروونشيكارىيا (لاكان) ى:

كۆرتە چىرۇكا (پىلافا تەمۇ) ى (Bedel, 1996:54:56) ژ ئەمۇ رەھەندى خوەي جفاكى؛ ئەمۇ مژار و باندۇرا ھە ژ ارىن د ژيانا مروقىدا ئازراندى، دەربازى بەرجەستەكرنا رە ھەندى دەروونىيى مژارا نافرې ل سەر ھەزىر و دەروونى كەسايەتتيا سەرەكى د كۆرتە چىرۇكىدا دىت . و باندۇرا خوە دەمىيانەيا دەرىيىن و رەفتارىن ئەویدا خويا دكەت.

رەھەندى دەروونى كۆرتە چىرۇكا ھە لېژارتى، دىكەم پەرگرافى فەگىزائىدا بەرجەستە دىت، ئەمۇژى؛ (دەيكا تەمۇ ب كۆتەكى شاند خويندەگەھى چونكى نەتنى شەلوالى وى كەفن و رەنگى وى ژى چوويە ھندى ھاتىيە شووشتن، و نەتنى گومەكى وى ژى كەفە بەلكو وى نەدقىيا بچت ژبەر پىلافا خوە يا دىرايى)) (ل: 54) د. ئەففى پەرگرافىدا رستەيا ((دەيكا تەمۇ. تەمۇ ب كۆتەكى شاند خويندەگەھى)) رستەيەكا سەتتەرىيە د سەرجمە تىكستىدا ، تىدا واژەيا ب كۆتەكى دەرىيىن ژ باندۇرا

ئەوان فشارىن ل سەر دەروونی كەسايەتتيا (تەمۇ) ى ۈك كەسايەتتيا سەرەكى دۇر تە چىرۇكىدا دكەت. ئەف فشارە، ل دۇىف خواندەنەك دەروونشيكاريا (لاكان ى د چارچوڧى تېگەھىن) (ئەمى دىن بچووك) ۈ (ئەمى دىن مەزن) ب ئەف، رەنگى ل خوارى ھاتىنە شىرۇفەكن:

1.1.3 تھوئى دىيىچىويك:

هه ره و كه خوايا بووى، پينگههين (ئەوى دىن پچوويك) ل ژير چارچوڤي وښه كښى هزرين تهخينكريدا، ژلايه كى ئەزاتيا مروڤى و ژلايه كى ديتەر، هه فرکيا دناڤههرا ئەز و خوديدا بخوڤه دگريت. د ريرهوى كورته چيروكا (پيلافا تەمۆ) يدا، هه ژارى مژاره كه فشارا ئەوى ل سەر دوڤى دەر ووبينى كهسايه تيا (تەمۆ) ى دگههيه ئاسته كى، برياړهكا توند بدهت، ((دادى زارۆ هه ى ل من دښرن و دچاڤښ هه موويان ره دياره كو ياريا ب من دكن، پيلاڤه كښى بۆ من نه كرن ئەز ناچم)) (ل: ٥٤). سهرهراى هندى كو ب هيشى و داخوازيان رازى ديت پچيت خوښنگههين، ((- كورئ من ، تو تنئ ئەڤرۆ هه ره ، سوزيت... پچم بكرم)) (ل: ٥٤) ئەڤه ژى هيندى هيندى ههز و برياړين ئەوى سنوردار دكهت؛ لهوړا دگهل ئەڤى رازيوڤنى هه فرکيا دناڤههرا ئەز و خودى د وښه كښى هزريدا دهستپيښكهت، ((ئۆهۆ... دى چمه ژوور و ماؤستا دى ب ژووركهڤت ، هه ر باشه چمى من ي ل دوماهيئ ، و من نايبينئ ، لى پا هه كو ئەز راكرمه سهر تهخته رهش)) (ل: ٥٥-٥٤). لښيره (ئەوى دىن پچوويك) روئى خوه دگريت. ئەوژى ؛ (تەمۆ) دهزر و خه يالا خوهدا بهرى روبدانا دكهڤيت و خوه دښخيتنه د ئەوى دۆخيدا ، ئەوى ژى دترسيت رووبدهت؛ لهوړا ژى دووډلى و نئاراميا ئەوى دريرهوى ڤه گنارتيډا ل دهرينښن جودا جودا دا خوايا ديت ئەوژى:

-(تەمۇ دوماھىيى قايىل بوو، لى ترسەك ما دىلىدا) (ل:54).

-(ال کوڑیہ کی خواہ فہشارت، دوور ژ چاٹن زاروڤا)) (ال:54).

-((تَوَهَّاهُ مَوْوِیُّو تَرَس و شَهْرَم)) ((ل: 55)).

((ده ما ژوړ کټي، وی چوو گوډل دهرسې نه بو)) (ل: 55).

– ((باشتره تہز خوه شرکم، و نہ راجم)) (ل: 56).

بهرامبهر دوځن دياركړی، د هه مان دمدا ئامادهيا (ئهوى ديني چچويك) ژ ئهوى پينگههې خوه كو بهردوام بهشدارى پينكهاتا ئهزى ديت، ل سهر بنه ماني وينه كنى هزرې ته خمينكرى هيزه كا خوه راگر ب ئهزاتيا (ته مو) ى دبه خشيت. د ئهجامدا دگل خودى خوه دكه فته دوځه كنى ئارام، ئهوزى ؛ ده مې (ته مو) دچپته د بولندا و ل قوتا بيان دينريت و ديژته خوه ((ئهز تنى نا... نا... نه ئهز تنى مه ، وئ هه علويه وى ژى هه ر جلكه ك تنى يّ هه ى ، هه ر روژ ل بهر خوه دكهت)) (ل: 55). ئهف خوه رازيكرنه، ژ ئهجامى ئهوى فشارا زېده يا كهتورائ راسته يقينه ي (ته مو) تيندا دژيت، گه له ك فه ناكشيت و جاره كا دى (ئهوى ديني چچويك) وينه كنى هزرى. دئاست هه فركيه كا توندتر د خه يالا ئهويدا دچپيت . ئهوزى ده مې (ته مو) ديژيت: (ما چ بوو گهر ئهز كورئ زه كينه كى بامه...؟) (ل: 55): بهلى هه ر زويكا (ته مو) ئهف هه فركييا دگل خودى خوه ئارام دكه تهفه، ((نا زه كين دخراين، ته ديت باي كوفو چهند كوفو قوتا چنكو دگل من ديت)) (ل: 55).

کەواتە ب ئه‌فهي رهنگي و ل دويف رسته و په‌رگرافين ديارکړي وه‌کو ، بؤ مه‌ خويا دييت؛ ژ باندؤړا ئه‌في وټي هزري و ته‌خمينکړي (ئەمۆي دیني پچوويک) ئاڤا دکمت، هه‌ فرکيبه‌ هه‌ډرئووني وټه‌ دکمت. ئه‌فه‌يه‌ ئه‌م روئي پارادوکسي (ئەمۆي دیني پچوويک) دککريت و دبته‌ ئه‌گه‌ري په‌رده‌واميبه‌ هه‌ بوون و خوه‌ رازيکړي دزيانيدا.

2.1.3 تھوی دی مہزن:

دياربوونا ئەفې جوړئ (ئەوئ دى) ، ئەوئ ل دويښ بنه ماين تېؤرا دەر وونشېكاريا(لاکان) ى نوينه راتيا فيزبوونا زمانى و پيگريکرن ب ياساين ريکستنا په يوه ندين چاکی دکەت، ل دهمه کيدايه خود ژ چارچوښ وېنى وهم و ته خمينان دەر بازى مهيدانه کا بهر فرها په يوه ندين ديت؛ ئەو په يوه ندين ب ريکا فيزبوونا زمانى ئاڤا دين و باندؤرا ئەوان ل سەر ئاڤا کرنا کسايه تيبا مروښ دکر يار رفتار اندا بهر جهسته دين. ب ئاوپا کي کو چارچوښ بوونا حەز و ئاراسته يڻ مروښ د ژبايند ب ئاشکراي وېنه دکەت. ئەف دەر بازوونه گه له ک ب روونى ل دهسته واژه يا ((ژ نشکە کيښه ته مۆ ل ماموستاي هشيربوو يڻ ئاڤى وى دئيت)) (ل: 56). خويا ديت و ئەفجا (ئەوئ دى مەزن) پهيدا ديت.

دکړته چیروکا هه لږارتی-پینلافا تمه-دا بنه‌مایین گړندای ټینگه‌ی (ئووی دین مه‌زن) د میانه‌یا ده‌ریرینین زمانی یین که‌سایه‌تیا(تمه) ی خویا دین.بو غوونه، دهمی(تمه) ژهر ره‌وشا خرابا ژپاری، داخوای ژ بائی خوه دکته نه‌چپته خویندنگه‌ی، ((من چهند دکوتی ئه‌ز خویندنې بهیم و دکهل چم شوولی،قاییل نه‌وو، گوت : کوری من، دثیا ئه‌و خه‌ومان نه‌شییای ب هم‌بینم، تو ب هم‌بینی، دثیا خویندنا خوه ب دوماهی بیني)) (ل:55). دئه‌ی په‌رگرافیدا ده‌سته واژه‌یین ((من چهند دکوتی))و((کوری من دثیا))و((دثیا خویندناخوه))، دنافا خوه‌دا ره‌نگه‌دانه‌کا ته‌ماما بنه‌مایین و ه‌ارا ده‌روونیا خودی(تمه) ی دسیستمی ه‌تیایدا دکهن.

((من چەند دگوتى)) جەختكرنەكە، ئامازى ب چەندىن جارېن دووبارەكرنەكە بىن مفا دكەت. و هېنايەكە بۇ پېنگىرىكرن و قەبولكرنەكە ب نەچارى بۇ ئەوان ياساين ل سەر هاتىنە سەپاندن؛ ئەوين دەستەلانا ئەوان ل دەستپېكىن د دسنورى خېزائىدا دەستپېدكەن و پاشان بەرەف دەستەلانا پەيوەندىن جفاكى ئاراستە دېن. ((كورى من دقييا)) و ((دقييا خويندنا خوه))، دووبارەكرنا واژەيا (دقييا) ئامازەيە بۇ ئەوى چەندى كۇ؛ هە لېزائىنا (تەمۇ) ل دويف حەزا دايك و باين ويە، نەك حەزا وى؛ چونكى ب نەچارى قەبولكرىيە. دەمى دايكا وى ب كرىار و سوزىن خوه، و باين وى ب فەرمائىن خوه ئەو ئاراستەى كارەكى دوير ژ حەزا وى كرى. ب ئەفى چەندى، حەزا(تەمۇ) ى دېتە حەزا (ئەوى دېن مەزن)؛ ئەوى دسىستەمى هېمىيادا ب ياساين خوه ئەوى سنوردار دكەن . لەورا ژى ئەف حەزە د نەستىدا كپ دېت و خوه د ميانەيا رەفتار و كرىار و دەرېرىن ئەويدا بەرجەستە دكەن. ((دادى زارۇ هە مى ل من دئىرن و د چافىن هە موويان رە ديارە كۇ يارىيا ب من دك)) (ل: 54). ئەف دەستەواژە، ئاوپنا نەستا(تەمۇ) يە ئەوا باندورا رەفتارىن هە قالىن ئەوى دنافا خوهدا هە لگرتى، كۇ د ئاستەكيدا يە وەسا هزر دكەت نېرىنا هە قالىن ئەوى تەنەل سەر ئەوى و پېلافا ويە.

ل فېرەيە رەستەيا ئېكى يا فەگىزانا چېرۇكى ((دەيكا تەمۇ، تەمۇ ب كوتەكى شاند خويندكەه)) (ل: 54) ئەفى راستىن د سەلمىنيت، ب تايەت ژى ئەو دەلالەتا واژەيا (ب كوتەكى) دناف خوهدا هە لگرتى و فەپەشاندېيە دىرەوى فەگىزائىدا ب تەمامى روون دېت. باندورا حەزا كېكرىيا(تەمۇ) ى بەرامبەر جېيەجىكرىا حەزا(ئەوى دېن مەزن)، ل بەرسفدانا(تەمۇ) ى بۇ ماموستاى خويا دېت، دەمى داخوازى ژى دكەت پچىتە سەر تەختەى رەشى:

((تەمۇ، رابە

-ئاھا ئەفە بوو يا ئەز ژى دترسىيام

-دئ رابە تو كەپرى

-باشترە ئەز خوه شېر، نەرام

-ماموستا هاتە هنداف سەرى، دارى خوه بلندكر، تەمۇ هېدى رابو.

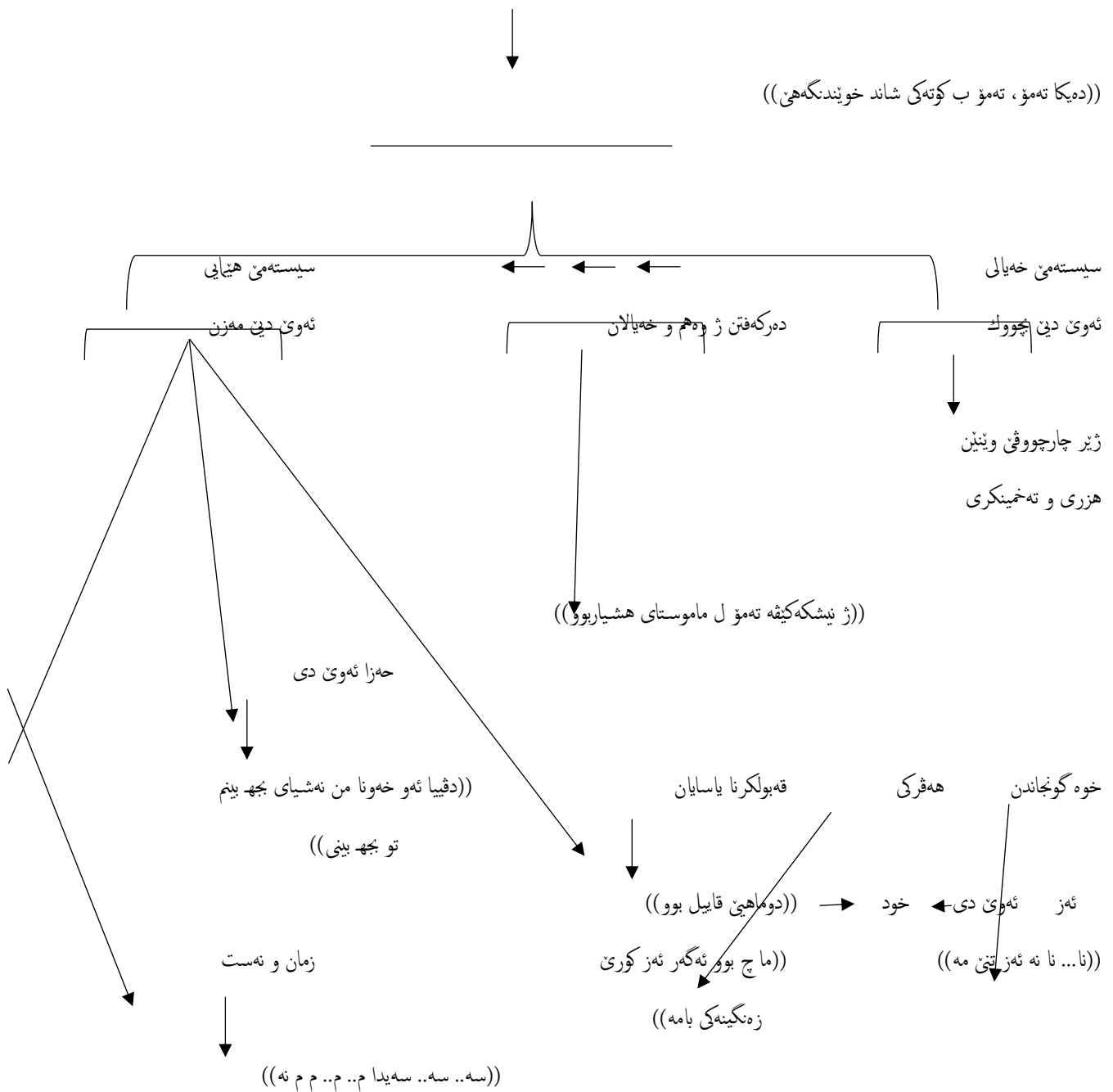
- سە...سە..سەيدا ..م م نه .. نه.. خويندى.. ديه ئە..ز.. ئەز نه .. نەساخ بوو...بووم)) (ل: 56).

دئەفى دانو ستاندىدا، دەستپېكىن بەرفرەههونا مەوداين ياساين ئەوى دېن مەزن خويا دېن. كۇ دەرېازى ياسا و سىستەمىن جفاكى بوويە. ب گوتەكادى؛ ياسا ژ دەستەلانا بابى د سنورى خېزائىدا دەرېازى دەستەلانا ماموستاى دسنورى جفاكيدا دېت.

هە روەسا مەنەلوگا(تەمۇ)ى باندورا حەزا كېكرى، ژلايەكى ل سەر(ئەوى دېن چوويك) ل دەرېرىنا ئەويدا خويا دكەت، كۇ هە مان وئىن هزرېن تەخمىنكرى دېتە راستى((ئاھا ئەفە بوو يا ئەز ژى دترسىيام)) (ل: 56). ب گوتەكا رووتر؛ فشارا جېيەجىكرنا حەزا (ئەوى دېن مەزن) ل سەر خودى(تەمۇ) ى فاكترەك بوويە (ئەوى دېن چوويك) وئېنەكى ب تەخمىنكرنەكە دروست بدەقى. ژلايەكى دېتر، ئەو فشارا ل سەر حەزا كېكرى باندورا خوه لسەر دۇخى دەرېرىنا زمانى كرىيە. دەمى خواندەفان ئەفى رستى د دركىنيت هە ست ب لەرزىنا ئاوازا دەنگ و پەيف و رستەيا ژېكفەقتىيا(تەمۇ) ى دكەت: (سە..سە..)) هە روەسا دشىن پېژىن؛ ئەف دۇخە ئامازەكا روونە بۇ هە بوونا نېننېكە فەشارقى د نەستى خودى(تەمۇ) ىدا، ئەوا خوه دناف گوتارا زمانىدا بەرجەستەكرى. ئەفەيە ئەوا(لاكان) جەختى ل سەردكەت كۇ (نەست زمانە). ل دويف ئەفى شۇيىن و نمووئىن شروڤەكرى بۇ هە ر ئىك ژ (ئەوى دېن چوويك) و(ئەوى دېن مەزن) دشىن ب ئەفى هېلكارىن پېگەھ و بنەماين هە ر جۆرەكى(ئەوى دى) د تىكستىدا شروڤە بكەين:

بنیاتی جو ریڻ (ٺهڻی دی) د ٽیڪسٽیدا

۴۔ تہ انجام

- ۱- (ئەۋى دىن چىچۈيك) و (ئەۋى دىن مەزن)، دوو فۇرمىن (ئەۋى دى) نە، دىياڧى تېۋرا رەخنا دەروونشېكارىيا تۇيدا ژلايى (لاكان) ل سەر بىنەمايى پەيۋەندىيا زانستى زىمالشانى و دەروونشېكارىيى ل دويڧ قوناغىن پىنكەاتا دەروونىيا مەۋفى ھائىنە دەستىشانىكرن. ھەردوو جۇر:
- دەستپىكى ھەبوئەكا ژ دەرفەى (خود)ىنە، پاشان دېنە بەشەك ژ خودى و پىنگە درىرەۋى ژيانا مەۋفیدا ب رىدكەفن.
- ھەر جۇرەك، ل دويڧ قوناغا ۋەرازا دەروونىيا تىدا پەيدا بوۋى، ب ئاۋايەكى جودا بەشدارى پىنكەاتا ناسنامەيا (خودى) دىيت و باندۇرا خوە ب درىژاھىيا ژىن مەۋفى د چارچوڧى كرايا و رەفتاراندا بەرجەستە دكەت.
- ۲- كۈرتە چىرۇكا (پىلاڧا تەمۇى) ژ گۈشەنىگدا خواندنا دەروونشېكارىيا (لاكان) ى شىيايە، بىنگەھىن ھەڧرىكا دەروونىيا خودى (تەمۇى) ۋەك كەسايەتپىيا سەرەكى دگەل (ئەۋى دى) ب ئەڧى رەنگى شىرۇڧە كەت:

- د سيستمى خه ياليدا، ئەوى دىن پچوويك باندورا وى د ويتهين هزرى و تهخمينكريدا خويا دىن، ههفركييا خودى (تهموى دگهل (ئهوى دى) - ئەوى هه ر ئەو بخوه (ئەز) جار ب وئىن خوه گونجاندنى دگهل كهتورى نيشانددهت، جار ژى ههفركييا كه دژوار دهربرينى ژ فشارا كهتورى خوهين راستهقينه دكهت. - د سيستمى هتايدا، ههفركيين كهسايهتيا (تهموى دگهل (ئهوى دىن مهزن) ب ريكا گوتارا زمانيا تييكستى ل ئەقان ينگههان بهرجهسته ديت:

1. نهچاريا رازييون ب ياساين خيزاني (دايك و باب).
2. دهر بازبون ژ دهستههلاتا ياساين خيزاني (باب) بۆ دهستههلاتا جفاكي (ماموستا).
3. بجهنينانا ههزا دايك و بابان.
4. كپ بوونا ههزى د نهستيدا و خويا بوونا ئەوى ب ريكا تييكچوون و هنگاقتنين زمانى.
5. پهراويز و ليستا ژيهدمران

5.1 پهراويز

* سيمون دى بوفورا - 1986.Simone de Beauvir, 1908، شيسهر و هزرمهندهكا فرنسييه و چالاكناهكا سياسي ديوارى ئافرهتانداندا. فهكولينين جودا جودا ل دور فلهسفى و سياسهت و پرسكرينكن جفاكي ههنه.

** ئارسهر رامبو - Arthur Rimbaud, 1854-1891، هوزاشانهكى فرنسييه ب باهتين سوريلزىمى نافداربوويه.

*** بۆ پتر پيزانينا ل دور دهر بازبون زاروكى ژ قوناغين گرنيا توديبى ل دويف شرؤقهكرنا (لاكان) بنيره: عدنان حب الله، التحليل النفسي للرجولة و الاتوتة من فرويد الى لكان، ۱۳۸۱۳۴.

5.2 ژيهدمر:

5.2.1 پهتووك ب زمان كوردى:

1. ئيستوپ، ئانتونى (۲۰۱۹). نهست له دهر ووشيكارى فرويد و لكان دا. وهركيزاني: وليمدهمههر چاپى يهكهه. سلياني: ناوهندي رهوشهنبيرى رههههه.
2. Bedel, Ismat Mihemed (1996). Daketin. Capa eke. Dihok: Hawar.
3. همه، ئازاد (۲۰۰۲). بيرى پؤست مؤدريزيم. چاپى دووهم. ههولير: دهزگاي چاپ و بلاوكردهوى موكراني.
4. عهلى، بهختيار (۲۰۲۰). سئوى سيههم. چاپى دووهم. سلياني: ناوهندي رهوشهنبيرى رههههه.

5.2.2 پهتووك ب زمانى عهرمى:

1. أرفيه، ميشال (2011). اللساني واللاوي. ترجمة: أ. د. محمد خير محمود البقاعي. الطبعة الأولى. بيروت: دار الكتاب الجديد المتحدة.
2. ايجلتون، تيري (2006). نظرية الادب. ترجمة: ثار ديب. الطبعة الأولى. دمشق: دار المدى للثقافة والنشر.
3. جونسون، ادريان (2020). جاك لكان: موسوعة ستانفورد للفلسفة. ترجمة: سليمان سلطان. على موقع: <https://hekmah.org>
4. حب الله، عدنان (2004). التحليل النفسي للرجولة والاتوتة من فرويد إلى لكان. بيروت: دار الفارابي.
5. در، جويل (2015). المنهج الاكلينيكي عند لكان. ترجمة: د. محمد خطاب ومروة فتحي سلامة. القاهرة: مكتبة الانجلو المصرية.
6. ستروك، جون (1996). البنيوية وما بعدها. ترجمة: د. محمد عصفور. الكويت: الوطني للثقافة والفنون والاداب.
7. سلدن، رامان (1998). النظرية الادبية المعاصرة. ترجمة: جابر عصفور. القاهرة: دار قباء للطباعة والنشر.
8. عبدالحميد، شاك (2012). الغاية المفهوم وتجلياته في الادب. الكويت: المجلس الوطني للثقافة والفنون والاداب.
9. عسكر، عبدالله (2001). مدخل إلى التحليل النفسي اللاكاني. الطبعة الثانية. القاهرة: مكتبة الانجلو المصرية.
10. فرويد، سيغموند (2006). علم نفس الجماهير. ترجمة: جورج طرايشي. الطبعة الأولى. بيروت: دار الطليعة للطباعة والنشر.
11. كزيويل، اديث (1993). عصر البنيوية. ترجمة: جابر عصفور. الطبعة الأولى. الكويت: دار سعاد الصباح.
12. حمداني، حميد (2014). الفكر النقدي الادبي المعاصر. الطبعة الثالثة. ؟: آفوق - برانت.

5.2.3 پهتووك ب زمانى فارسى:

1. اسون، پل لوران. (1399) لكان. ترجمه: مرضيه خرائى. مھرگان نظامى زاده. چاپ دوم. تهران نشر ثالث.
2. بيلى، ليونل. (1399) لكان - راهباني براى مبتديان. ترجمه: رضا سويى - تورج بنى. رستم. تهران، نشر گستره.
3. رايت، اليزابت. (1394) لكان و پسا فينيسم. ترجمه: محمود مقدس. چاپ اول. تهران: مھرگان فرد.

4. فینک، بروس. (1397) سوژه لاکانی. ترجمه: محمد علی جعفری؟ تهران: ققنوس.
5. کالویاف، رادوستین. (1398) هگل، کوزو، لکان درگردیسه‌ای دیالکتیک. ترجمه: احسان کریمخانی. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
6. کدیور، میترا. (1396) مکتب لکان روانکاوی در قرن بیست و یکم. چاپ چهارم. تهران: انتشارات اطلاعات.
7. کلیگر، مری. (1399) درسنامه‌ی نظریه‌ی ادبی. ترجمه: جلال مخنور و آخرون. چاپ. سوم. تهران: نشر اختران.
8. لوان، استیون زد. (1397) لکان در قالی دیگر. ترجمه: مهدی ملک. تهران: انتشارات شوند.
9. مکاریک، ایر نارایا. (1383) دانش نامی نظریه‌های ادبی معاصر. ترجمه: مهران مهاجر و محمود نبوی. تهران: انتشارات آگاه.
10. موللی، کرامت. (1398) مبانی روان‌کاوی فروید - لکان. چاپ دوم. تهران: نشرنی.

۵-۲-۴. پرتووک ب زمانی انگلیزی:

1. Evans, Dylan (1997). An introductory Dictionary of Lacanian psychoanalysis. London: Routledge.
2. Homer, Sean (2005). New York: Routledge.
3. Lacan, Jacques (2002). Ecrits. New York.

5.2.5 نامین نه‌کادی:

- ۱- عبد الله، منار منصور شحاته احمد. (2004) بنية النظام الرمزي لدى اللقطاء. رسالة ماجستير: كلية الاداب - جامعة الزقازيق.

5.2.6 کوفار و روژنامه:

1. اسحاقیان، جواد. (1381) مکتب لکان و روان‌شناسی ساختارگرا در نقد ادبی.؟: کتاب ماه. ادبیات و فلسفه. شماره (62).
2. حاجی زاده، مهین و آخرون. (1397) بررسی ((سوژه ((و)) دیگری ((در برخی اشعار ریتا عوده از منظر نقد روانکاوانه ی ژاک لاکان. پژوهشی نقد ادب معاصر عربی. دانشگاه یزد.
3. شیده، احمد زاده. (1385) تنوری دیگری در نقد روانکاوی لکان. چهارمین همایش ادبیات تطبیقی.
4. نظری، علی اشرف. (1397) روان‌کاوی و امکان باز آفرینی امر سیاسی: باز خوانی انتقادی لکان و امر سیاسی.؟: پژوهش نامه انتقادی فنون و برنامه های علوم انسانی. شماره ششم.